

Izhajajo vsako jutro.

Veljajo do konca leta 1918 20 K.

Za četrt leta K 10.—

Mesečno K 3.50.

Posamezna številka 20 v.

Oglasi po dogovoru.

NOVICE

Uredništvo in upravnništvo je v
„Zadružni tiskarni“, Dunajska
cesta št. 7.

Telefona št. 180.

Uredništvo je strankam na razpo-
lago od 6—7. ure zvečer.

Št. 27.

V Ljubljani, petek dne 2. avgusta 1918.

Leto I.

Avstrijsko vojno po- ročilo.

V Albaniji se lahi umikajo.

Dunaj, 1. avgusta. (K. u.) Uradno.
Italijansko bojišče.

Streljanje in poizvedovanje je bilo včeraj na
celi jugozahodni fronti zelo živahno.

Albanija.

Napadi, ki so jih začele naše čete v Alba-
niji pred enim tednom, so prisilili Italijane po
brezuspешnih napadih, da je severozahodno in
severovzhodno Berata prepustil svoje prve posto-
janke in znatno zadaj ležeče ozemlje na 30 km
široki fronti. Naše vrle čete, kojih bojna sposob-
nost se mora toliko bolj ceniti, ker so jim vro-
čina in klimatične razmere povzročile velike tež-
koče, zasledujejo umikajočega se sovražnika.

Šef gen. štaba.

Italijansko uradno poročilo.

Dunaj, 1. avgusta. Iz vojnega tiskovnega
stana javljajo:

Poročilo italijanskega generalnega štaba z
dne 31. julija: V noči od 28. julija so iznenadili
naši planinski lovci nekoliko spredaj nahajajočo
se sovražno stražo v Val Taone in so vse zajeli.
V dolini Brente je napadel sovražnik po hudem
motilnem ognju, ki ga je naperil tudi na stranske
postojanke in na neposredno zaledje, z močnimi
silami naše vrste na Cornonu (na južnem pobo-
čju Sasso Rosso). Z odločnim protinapadom smo
za lahko odbili sovražnika v silnem boju izbliza.
Protivnik je bil prisiljen umakniti se in nam je
ostavil strojne puške, plamenomete in nekaj ujet-
nikov. Naši avijatiki so ponovili včeraj svoj
učinkovit napad z bombami na sovražne vojaške
cilje in so sestrelili v boju v zraku 5 sovražnih
letal.

Nemško vojno poročilo.

Napadi se nadaljujejo. — Velik uspeh Nemcev v zračnih bojih.

Berolin, 31. julija zvečer. (K. u.) Uradno.

Na bojni fronti je bilo čez dan mirno.

Berolin, 1. avgusta. (K. u.) Uradno.

Vojna skupina prestolonaslednika Ruprehta.

Med Ypernom in Baillenlom zgodaj jutraj
mimogrede živahno streljanje. Podnevno zmerno
topniško delovanje je oživelo zvečer na mnogih
mestih fronte v zvezi z izvidnimi boji.

Vojna skupina nemškega cesarjeviča.

Vzhodno Fere en Tardenois je začel Fran-
coz popoldne ponovno silne delne napade. Vrgli
smo sovražnika v protinapadu v njegove izhodne
postojanke. Na ostali bojni fronti artiljerijski
ogelj menjajoče se sile. Manjši boji na pred-
polju. Severovzhodno Perthesa je skušal sovražnik
po močni ognjeni pripravi zopet vzeti 30. julija
mu iztrgano opirališče. Bil je z izgubami zavr-
njen. Uspešni sunki z naše strani južno Smrečin
(Fichtelberge) in v Argonih.

Vojna skupina vojvode Albrehta.

Infanterijski boji ob Mozeli in v gozdu Parroy
(na južnem bregu prekopa Ren—Marne, severo-
vzhodno Lunéville na meji). Pri tem smo dobili
ujetnikov.

Nasprotnik je izgubil včeraj na fronti v
zračnem boju in kar smo jih sestrelili s tal 25
letal. Nadalje so uničile naše frontne in domače
lovške sile angleško zračno brodoge 6 velikih
bojnih letal, ki je jadrlo proti Saarbrückenu, še
preden je moglo metati bombe. Od druge flotilje,
ki mu je sledila, smo sestrelili nadaljnje veliko
bojno letalo.

v. Ludendorff.

Podvodna vojska.

Berolin, 1. avgusta. (Uradno.) V Severnem
morju so potopili podvodniki 13.000 ton.

Nemci pripravljajo novo obrambno črto.

Rotterdam, 31. julija. (K. u.) General Mau-
rice piše v „Daily Chronicle“: Zdi se, da pri-
pravljajo Nemci ob Ardri in ob Aisni novo
obrambno črto. Očividno skušajo pridobiti še
časa. Sovražnik se umika v dobrem redu pod
varstvom močnih poslednjih čet. Ni verjetno, da
nam bo mogoče odrezati večji del nemških čet
v zagati. To pa n'kakor ne izpreminja okolnosti
antantne zmage.

Dünkirchen obstreljevan.

Bern, 1. avgusta. Na Dünkirchen so pome-
tali letalci 60 bomb in povzročili občutno škodo.
26. julija so pričeli mesto obstreljevati z daleko-
sežnim topom.

Berolin, 1. avgusta. (Uradno.) Severoiztočno
Thierry in Tardenois močni boji. Na ostali fronti
ničesar bistvenega.

Antanta napoveduje generalno ofenzivo.

Curih, 31. julija. Poročilo „Secola“ z an-
gleške fronte pravi, da miruje vsa armada v spo-
razumu s francoskim vrhovnim vodstvom. Angle-
ške čete začno z odločilnimi operacijami šele
tedaj, ko izbruhne enotna ofenziva antantnih čet
v Albaniji, Macedoniji in Mezopotamiji.

Poslanici nemškega cesarja.

Od pričetku petega vojnega leta je izdal
nemški cesar dve poslanici, eno na nemško
ljudstvo, drugo na armado in mornarico. Doslej
smo bili vajeni slišati iz ust nemškega vladarja
bojevitost govore, polne ognja in krepkih, jednatih
izrazov v vojaškem slogu. Iz najnovejših dveh
poslanici nam pa veje nasproti duh spravljivosti
in miroljubnosti mnogo bolj nego vojaški ton po
uničenju nasprotnikov.

To je glavna označba najnovejših poslanic
nemškega cesarja, ki se v tem oziru gotovo po-
polnoma strinja s plemenitimi prizadevanji na-
šega vladarja za doseg skorajšnjega miru. Pred
dvema leti je opozarjal nemški cesar še prav
energično svoje vojake, da je njihova dolžnost
sovražnike premagati. Danes pravi le, da se hoče
Nemčija boriti tako dolgo, da bo sovražnikom
prešla želja Nemčijo uničiti. To je proklamacija
čiste defenzive; Nemčiji ne gre za to, da uniči
druge, ampak braniti se hoče, dokler drugi ho-
čejo uničiti njo.

Za pospeševanje mirovnega pokreta je to
znaten dobiček. Bojevitost govori so bili vedno le
voda na mlin nasprotnikov, ki so se vedno lahko
sklicevali na ponosne besede vodilnih nemških
mož, kadar so hoteli podžgati upadajoči pogum
svojih narodov. Današnja miroljubna beseda je
pa lepša in bo gotovo našla prijaznejši odmev
v tujih srcih, kakor poprejšnja bojevitost.

Hvalne vrednega prekreta na korist prizade-
vanju za mir pa ne opažamo le v obliki Viljemo-
vih izjavah. Tudi nemško uradno glasilo, „Nordd.
Allg. Zeitung“ piše v svojem tedenskem pregledu
od 28. julija precej spravljivo: „Kar daje mirovni
ideji in pacifizmu moč, to je dejstvo, da je bil
pacifizem že pred vojsko močna sila, ki trka da-
nes s prepričevalnimi argumenti prav čudno na
človeško vest. Ne moremo več tajiti, da se je
razvil mirovni gibanje z vsemi svojimi idejami
— zveza narodov, razsodišča, razoroženje — v
veliko svetovno idejo, katere učinkov sicer še ne
poznamo, ne smemo je pa prezirati s posmehom
praktičnih ljudi.“

Tudi to je razveseljiv napredek. Sicer kon-
statira nemški uradni list v nadaljevanju svojega
članka, da obstoji med pojmom zveze narodov,
kakor ga razumevajo Angleži na eni in Nemci na
drugi strani, še precejšnja razlika, ker mnogi
angleški krogi združujejo misel zveze narodov z
mislijo o gospodarski zvezi, ki bi bila tudi po
vojni še naperjena proti Nemčiji. Pojavljajo se
pa tudi drugačni glasovi. Bivši minister in libe-
ralni voditelj sir John Simon pravi: Zveze naro-
dov si ne predstavljam kot nadomestek za zma-
go, ampak ona je logična posledica in glavni
namen vojske. Wilson je tej ideji udahnil življe-
nje in to je dokaz, da te ideje ne smemo smešiti.
Vsi civilizirani narodi hočejo biti člani take zveze
(tudi naši vodilni krogi ne nasprotujejo, op. ur.)
Mislim, da tudi Wilson ne misli na to, da bo
prišla sedaj doba brez armad in brez brodogej,
ampak da bode oboroževanje manjše. Wilson je
izrekel željo, da pristopi tudi Nemčija zvezi na-
rodov. Doslej pa ni bilo nobenega znaka, da bi
bili volilni možje v Nemčiji k temu pripravljeni.

Mogoče se bodo taki znaki vendarle še po-
javili. Izjavi cesarjevi, zadnji govor kanclerjev,
pisanje nemškega kanclerjevega glasila — so li
to že znaki?

V svoji poslanici na nemško ljudstvo pou-
darja cesar, koliko premore narod, ki se bori za
svoje svete pravice. Zahvaljuje se Bogu, da je
dal nemškemu ljudstvu prave voditelje, zahvaljuje
se uradništvu, meščanom, kmetom in ženam, ki
udano nosijo težko vojno breme.

Pretrpeti bo pa treba še mnogo, kajti so-
vražniki še vedno pravijo, da je treba Nemčijo
uničiti. Mi se moramo boriti, dokler nam sovraž-
niki ne bodo priznali prava do obstanka.

Skoro z istimi besedami kakor poslanico
na ljudstvo zaključuje tudi poslanico na armado.

Wilson išče miru?

Iz Ženeve poročajo: Neki ženevski list raz-
motriva vesti, da je Wilson oficielno pooblastil
švicarskega poslanika v Združenih državah, naj
se poda v Nemčijo, da predloži pod gotovimi
pogoji mirovno ponudbo, ali — kar je verjetnejše
— da naj se zaupno orientira o mirovnih po-
gojih osrednjih sil. Ženevski list pripominja, da
je samoobsebi umljivo, v kolikor je ta novica
verjetna, da poslanik Sulzer take misije ni sprejel
brez izrecnega odobrenja po švicarskem zveznem
svetu.

Lansdowne sluti mir.

Rotterdam, 1. avgusta. Lansdowne je na-
slovil svojim prijateljem pismo, s katerim razja-
njuje svoje stališče napram vojni in miru. Pismo
pravi: V kolikor morem soditi jaz, si žele v so-
vražnih deželah zelo miru. Uverjen sem, da resno
hrepene po miru. A miru se ne da skleniti takoj,

a mogli bi začeti z razgovori, ki bi znali dovesti
k miru. Pravico imamo, da vprašamo, zakaj se
njih ne izjavi na našo željo glede miru. Lord
Lansdowne izjavlja nato, da ni mogoče sigurno
dognati, da-li so že kake nade za doseg spora-
zuma glede važnih spornih točk. A so že neki
znaki, da bodo take možnosti v kratkem dane.
Biti moramo pripravljeni, izvaja Lansdowne, da
presodimo te znake pametno in preudarno in
damo sovražniku s poštenim mišljenjem priliko,
da pokaže, li res resno misli s mirovno ponudbo.

Amsterdam, 1. avgusta. Že objavljeno pismo
lorda Lansdowne treba še z naslednjim izpopol-
niti:

Poizkusni kamen za popolnost te vojne bi
bila sovražnikova pripravljenost, potisniti na stran
nazore skrajnih militaristov in sprejeti pogoje, o
kojih ni mogel razmišljati, ko je bil začel svojo
blazno aventuro. Ne morem pozitivno zatrditi, da
smo že stopili v oni stadij in da imamo kakih
nad za začasen dogovor glede glavnih točk, a so
pa že nekaki znaki, da se more ponuditi prilika
že v bližnji bodočnosti. Pripravljeni moramo biti,
poslužiti se te prilike na pameten način, da damo
sovražnikom možnost, da nam pokažejo, so-li
njihovi predlogi iskreno mišljeni ali ne. Mi si mo-
ramo jasno predočiti začasne pogoje in jih raz-
likovati od vojnih smotrov. Če je kak trenutek
za to ugodnejši nego drugi, potem je to gotovo
trenutek, ko so sijajni uspehi na bojišču pokazali,
da čustva, ki nas navdajajo, niso čustva dvomov,
da-li zmoremo ustrajati v boju za življenje in
smrt, če bi hoteli še nadaljevati boj.

Socijalisti konferirajo.

Ženeva, 1. avgusta. Na kongresu francoskih
socijalistov, ki se je vršil te dni, so poudarjali
skoro vsi govorniki, da ni možno priti do miru z
orožjem. Nekateri govorniki so zahtevali, da se
naj Huldmannu (?) naroči, da skliče mednarodni
socijalistovski kongres.

Gospodarski boj po vojni.

Wolffov urad javlja iz Berna, da je govoril
na dobro obiskanem delavskem shodu v Cardiffu
dne 20. julija avstralski ministrski predsednik
Hughes o gospodarski politiki po vojni. Zboro-
vanje je značilno, ker so poslali Lloyd Georgeja
brzojavko ki zahteva, da se internirajo vsi Nemci
in odstranijo iz javnih uradov. V svojem dema-
gogiškem govoru je izvajal Hughes, da gospodars-
ka politika ni nikakor samo tarifno vprašanje
carine, tiče se bolj delavstva kakor kapitalistov;
ti bi v slučaju potrebe investirali lahko v inozem-
stvu, toda delavci bi ne mogli vsi v tujino za
delom, morali bi se tedaj sami lotiti vprašanja
gospodarske politike po vojni. Po vojni bo mili-
jone brezposelnih mož in žena. Bodočnost delav-
stva in kapitala je enako odvisna od obilnega
uvoza surovin, ki so potrebne angleški industriji
in ljudski prehrani. Surovine so središče gospo-
darskega boja. Po vojni bo nastal hud boj za
surovine. Nemčija razume položaj, zato je prisilila
Rusijo z orožjem, da ji potrebno dobavi in kupi
nemško blago! To imenuje Nemčija „odprta vrata“.
Nemčija razume pod tem, da vsili drugim deže-
lam svoje izdelke, domači trg pa rezervira za
nemško blago. Henderson hoče, da se Anglija
trdno drži te politike, „toda jaz,“ je vzkliznil
Hughes: „sem sit humbuga internacionalizma. Dok-
ler se ne opere Nemčija svojega zločina, dokler
ni strta njena moč, je ne bomo smatrali za člana
družine narodov, temveč za parija.“

London, 31. julija. (Reuter.) „Times“ poro-
čajo, da je min. predsednik v poslanski zbornici
podal odposlanstvu 20 tvorničarjev važno izjavo
o gospodarski politiki tla. Čuje se, da je Lloyd
George tudi rekel, da bi Anglija dobila samo s
sistemom posebnega upoštevanja države sigurne
garancije, da so surovine iz dominij v prvi vrsti
njej na razpolago. Čim dalje traja vojna, tem
slabši bodo gospodarski pogoji, ki jih bodo sta-
vili Angleži in njih zavezniki Nemčiji.

Ameriško posojilo Japonski.

Ženeva, 31. julija. Znesek 4. ameriškega
prostovoljnega posojila, ki se bo menda podpi-
sovalo od koncem septembra na oktober, je baje
namenjen Japonski.

Ljening potuje na Dunaj in v Berlin.

Iz Kodanja poročajo, da bo Ljening potoval
preko Dunaja v Berlin, da vstopi v zvezo z vo-
dilnimi možmi. V boljševiških krogih se pripisuje
temu potovanju velika važnost. Izravnati hoče vse
diference zaradi bodoče ofenzive in zaradi zapiek
od strani antante.

Ljeninga bo spremljalo več boljševiških prva-
kov. Pravijo, da bodo Ljeninga sprejeli na Du-
naju in v Berlinu tako kakor načelnika svobodne
države.

Kaj napravi Hussarek?

Dunaj, 1. avgusta. Ministrski preds. baron
Hussarek je bil danes pri cesarju, kateremu je
poročal o zasedanju državnega zbora. Nato misli
pričeti priprave za uresničenje svojih načrtov za
bodočnost in sicer prav tako glede preosnove
kabineta, kakor tudi glede izvršitve svojega pro-
grama. Ko se je ministrski predsednik vrnil od
cesarja je konferiral z načelnikom „Češkega
Svaza“ posl. Stanjekom in začasnو klubove posle
vodečim podnačelnikom Tusarjem.

Državno gospodarstvo.

Silovito padanje denarne vrednosti je vendar
enkrat začelo povzročati na merodanjih mestih
resne skrbi. Število bankovcev je narastlo tako,
da se bližajo zares dobi francoskih assignatov,
ako država v zadnji uri ne bo z jekleno energijo
napravila reda v državnem gospodarstvu.

Vojna je povzročila naši in vsaki vojskujoči
se državi velikanske stroške. Za pokritje teh
stroškov bi bila morala država že zdavnaj skrbeti
s primernim zvišanjem davkov pri onih, v katerih
žepe se je stekal državni denar. Država je pov-
sod zaprta; torej danes niti ven ne more (z ma-
limi izjemami), ampak se nahaja na vsak način
v deželi, le poiskati ga je treba tam, kjer je!

Tega pa država v svoji kratkovidni nepre-
vidnosti ni storila, ampak večino stroškov je krila
z izdajo novih bankovcev, tako da je danes vse
gospodarsko življenje z bankovci prenasajeno
(inflacija).

Poskusimo na kratko in po domače razjas-
nti položaj, kakoršen je.

Leta 1914. je bila v deželi gotova množina
blaga in tolika množina bankovcev, kakor je bila
gospodarsko potrebna za posredovalni promet.
Vsaki denarni enoti (n. pr. kroni) je odgovarjala
gotova količina blaga.

Poglejmo sedaj leto 1918. Količina blaga,
kar ga je v deželi razpoložljivega, se je znatno
zmanjšala, množina bankovcev pa je silno nara-
stla. O tem, zakaj je množina bankovcev tako
narastla, mogoče kedaj kasneje več; za danes
samo konstatirajmo, da je razmerje med denarno
enoto in blagom, ki na to enoto odpade, vse
drugo, in mora biti vse drugo, nego je bilo l. 1914.

Če bi bila z naraščanjem bankovcev rastla
sorazmerno tudi množina blaga, bi blago imelo
danes iste cene, kakor jih je imelo l. 1914. Ker
je pa množina blaga ne le ostala neizpremenjena,
ampak se je toliko bolj manjšala in se bo še
vedno manjšala, dokler bo vojska trajala, zato je
umevno, da odpade danes na denarno enoto silno
majhna množina blaga.

Če hočemo torej priti v okom neznosni dra-
ginji, moramo gledati in skrbeti, da se sedanje
razmerje med blagom in denarno enoto zopet
kolikor mogoče približa staremu. To se da do-
seči ali z zvišanjem produkcije, da bi odgovarjala
množina blaga pomnoženi množini bankovcev, da
bo njihovo število primerno zmanjšani množini
blaga.

Na zvišanje produkcije med vojno ni misliti,
ker manjka delavnih moči. Vpoštev pride torej
zaenkrat le druga pot, to je zmanjšanje števila
bankovcev, ki se da doseči, če bo imela država
toliko moralne moči, da bo prišla za mošnjice
res tiste ljudi, ki so nabrali ves od države izdani
denar v svojih rokah. Če država energično na-
stopi, ne bo dobila le milijonov, ampak milijarde,
katere lahko uniči, trajne in redne izdatke naj pa
pokriva s trajnimi in rednimi dohodki iz davkov.
Dokler bo pa država redno dajala tiskati le nove
bankovce, bo državni kredit padal doma in na
tujem.

Nova faza vojne.

Holandski listi ne dvomijo več o nastopu
Japonske in Amerike v Sibiriji v proti boljševi-
kom. Holandci skrbno zasledujejo razvoj dogod-
kov na daljnem vztoku, ker imajo tam sami ve-
liko kolonialno posest. „Nieuwe Courant“ piše:
Japonci so sprejeli ameriški predlog, da podpro
Čeho-Slovake v Sibiriji. Za kakšno ceno, še ni
znano. Japonska je vedno zatrdjevala, da zasleduje
le svoje cilje. Odločitev Japonske pomenja novo
fazo vojske. Posledice tega dejstva so nedo-
gledne.

„Tijd“ piše: „Začenja se novo poglavje sve-
tovne vojne, ki nam bo prineslo odločitev za bo-
dočo svetovno politiko.“

Jugoslovani in Italijani.

„Secolo“ pripisuje sklepom kongresa zati-
ranih narodov veliko važnost. List pravi: „Mnogi
mislijo, da je soglasje med Italijani in Jugoslo-
vani izključeno — ravno nasprotno! Dovolj je
bilo, da so se sešli in si razodeli svoje težave
in že so uvideli, da se je približal najbolj pri-
meren čas za medsebojni sporazum. Kakor je
danes v obojestranskem interesu, da premagamo
skupnega sovražnika, prav tako bodo zahtevali
jutri isti interesi, da ostanemo edini v korist oboje-
stranske trgovine in da bomo mogli zabraniti
pohlep germanske rase v državah Balkana. Temni
deli počobe so torej izbrisani; zoper sovražnika
bomo postali nova močna sila: zveza od Avstrije
zatiranih narodov. Toda ta sila se mora upora-
biti, in sicer takoj. Tudi preko naših črt se mora
slišati, da se je sloga dosegla. Kdor hoče streti
pruski militarizem, ne doseže ničesar, ako pusti
habsburško državo v miru. Ta zločinska vojna
nas je poučila, da oni narodi, ki se vladajo po
načinu nacionalizma in demokracije, nimajo ni-
kakih bojnih namenov. A tudi med narodi Avstrije
naraščajoče gibanje je demokratsko. Ako bo mir
sklenjen na podlagi pogodbe, bo trajen in ro-
dovit.“

Obseg Jugoslavije.

Svicsarski listi poročajo, da bo bodoča Jugo-
slavija obsegala 135.000 km² Avstro-ogrskih de-
žel, in sicer: 3000 km² Goriške, 7000 km² Sta-

jerske, 10.000 km² Kranjske, 8000 km² istrskih in dalmatinskih otokov, 23.000 km² Dalmacije, 43.000 km² Hrvaške in Slavonije ter 51.000 km² Bosne in Hercegovine. Kje pa je Koroška?

Umor v Kijevu.

Kijev, 1. avgusta. Hetman je izdal oglas, v katerem pravi, kako velika izguba je za Ukrajinu smrt generalnega maršala Eichhorna, ki se je z vso vnašo potegoval za samostojnost Ukrajine. Za Ukrajinu je velika tolažba, da morilec ni bil Ukrajinec.

Kijev, 1. avgusta. Hetman je izrazil nemškemu cesarju brzojavno svoje sožalje. Nemški cesar se je v ganljivih besedah zahvalil.

Kijev, 1. avgusta. V Nižem Novgorodu so zaprli mnogo protirevolucionarjev. Mesto je baje središče sovjetom sovražne zarote.

Berolin, 31. julija. Levostojni berlinski listi tolmačijo atentat v Kijevu tako, da bo dal mir z Ukrajinu in v Veliko Rusijo nemškemu narodu še mnogo opraviti.

Antanta je vedela za nameravani umor Eichhorna.

Berolin, 31. julija. (K. u.) Wolfov urad poroča: Jasen dokaz, da je vedela antanta za nameravani umor gfm. von Eichhorna, je „Matin“ z dne 29. julija, ki poroča: Tajna zveza ukrajinskih patrijov je razpisala nagrado za glavi Mumma in Eichhorna. Kakor znano, pripominja Wolfov urad, so za umor odgovorni socijalno-revolucionarni velikoruski elementi.

Bojazen za samostojnost.

Kijev, 1. avgusta. „Vidrozdenije“ z dne 26. m. m. se bavi z zadevo obnovitve iztočne fronte in poudarja, da bi Ukrajina v slučaju, da bi jo ogrožala protinemška koalicija, zahtevala priznanje njene neodvisnosti in neutralnosti. Bi se pa to ne posrečilo, bi Ukrajina morala stopiti na stran osrednjih sil in bi morala z orožjem v roki braniti svojo neodvisnost. „Vidrozdenije“ poziva osrednje velevlasti in Ukrajinu, da se že sedaj primerno pripravljajo.

Kijev, 1. avgusta. Iz Taganroga javljajo, da je ministrski predsednik podonske krajine odredil, da se obnovijo vse razlike stanov.

Kijev, 1. avgusta. Listi so izvedeli povod dogodivših se političnih aretacij, da so vedeli i vlada i nemški krogi, da so neki krogi snovali načrte za vstajo. Da pa vzdržijo red, so zaprli neke pristaše strank desnice in tako je red res ohranjen.

Kijev, 1. avgusta. Stavka železničarjev že traja 12 dni neprenehoma. Del železniških uslužbencev se je obrnil k nemškemu oblastem in jih zaprosil, da pomagajo končati stavko, ne da bi škodovali interesom železničarjev.

Iz Curiha prihaja vest, da je došlo dobro informirani „Zürcher Zeitung“ iz ruskih političnih krogov poročilo, da je sigurno računati z odstopom Lenina. In „Baseler Nationalzeitung“ piše k tej novici, da epizoda Lenina ne more več dolgo trajati.

Z ugašanjem zvezde Lenina se bavi zelo obširno „Voss. Zeitung“, ki piše: Vsedalje bolj se vidi podpora, ki jo deli na iztoku antanta Čehoslovakom in samo s to podporo se da raztolmačiti dejstvo, da sega bojevanje Čehoslovakov tudi že v Evropo.

Kakor pa napredujejo Čehoslovaki, tako propada moč sovjetov. Z zavojevanjem Lamare so se okrepile protirevolucionarne nade in ne bo krivo, če smatramo tudi stolico Moskvo za ogroženo. Dejstvo, da se je posrečil pobeg velikemu knezu Mihajlu iz Omska, znači samo, kako zelo je narasla protibolševiška struja, a glad in raztoči odpor kmetov proti revizicijam jasno kaže, da se težišče premika k protirevolucionarjem.

Dogodki so uverili boljševike o potrebi stalne armade. Šestmesečno obvezno vojaško službo so res že uvedli. Najprej so mobilizirali v ogroženih krajih na ruskem jugu. Potem so pozvali na službovanje delavstvo iz Petrograda, Moskve in nekaterih drugih mest, dočim uvrščajo buržoazijo le v vrste „državobrancev“ po etapah. Vendar pa imajo sovjeti z mobilizacijo le malo uspehov, ker nimajo moči da bi uveljavljali svoja povelja. Novinci, ki so se odzvali pozivu, uhajajo zopet meni nič tebi nič domov, a če so jih izvežbali, so zelo nezanesljivi. Kajpada se s takimi četami ne da vojevati.

Protirevolucionarji so neizprosni.

Moskva, 1. avgusta. O razkolu med socialnimi revolucionarji levice poroča pravda z dne 29. julija: Na konferenci dne 28. julija je prišlo do burnih debat. Kot posledica teh ste bili podani dve resoluciji. Eno je predlagal Bičenko. Ta odobrava taktiko osrednjega odbora stranke, zlasti pa umor grofa Mirbacha, a komisarjem pa oznanja očitno vojno v sovjetih. Pristašem se priporoča vlezti v vse zavode sovjetov in tam uveljaviti svojo taktiko. V vprašanju terorističnih dejanj stoji revolucija na prejšnjem stališču.

Drugo resolucijo je stavil Kalgajev. Tudi ta je na stališču osrednjega odbora stranke, a z razliko, da teroristična dejanja za nadalje niso dopustna za stranko kot celoto. Konferenca je z brezpogojno večino sprejela resolucijo Bičenka.

Boljševiški četaši.

Moskva, 31. julija. Listi javljajo: Za boj proti imperijalistični invaziji antante se priporoča ustanovitev čet — franktirerjev, ki bi delovale za hrbtom sovražnikov kot izvidnice in bi razdirale in uničevale razne naprave. Med četaše bi sprejemali načeloma le prostovoljce, ki so politično zanesljivi.

Vladivostok, 30. julija. (Reuter.) Ker so boljševiki pri občinskih volitvah dosegli večino, bodo imeli pri volitvah župana odločilno besedo.

Sklep moskovskega sveta in delavskih organizacij.

Moskva, 30. julija. V večerajnji skupni seji izvršilnega glavnega odbora moskovskega sveta in delavskih organizacij so se sprejeli sledeči sklepi: 1. Socijalistična domovina je v nevarnosti, 2. Trenutna naloga je odvrnitev Čehoslovakov in dovoz žita, 3. Započeti je med delavskimi masami pojasnitev resnosti položaja, 4. Proti buržoaziji, ki se priklanja protirevoluciji, je treba paznost povečati. Sovjetska vlada si mora kriti hrbet. V ta namen je buržoazijo postaviti pod kontrolo in v praksi proti njej uvesti teror mas. 5. Splošno geslo bodi: Smrt ali zmaga! Uvažanje kruha v glavna mesta v velikem! Izobraževanje in oboroževanje delavstva in je napeti vse sile v boj proti protirevolucionarni buržoaziji!

Razpust sibirskih sovjetov.

Moskva, 31. julija. Povelje začasne sibirske vlade, s katerim se razpuščajo vsi sovjeti delavcev, kmetov in kozakov, so podpisali ministri: ministrski predsednik in minister za zunanje zadeve Vologodskij, minister notranjih zadev Krutevskij, finančni minister Mihajlov, justični minister Petrušinskij in poslovodja ministrskega sveta Gins.

Obsedno stanje v Ukrajini.

Berolin, 1. avgusta. V Ukrajini so razglasili obsedno stanje. Železniški promet se vrši pod vojaškim nadzorstvom.

Po domovini.

Občni zbor Katoliškega tiskovnega društva bo dne 6. avgusta ob 3. uri popoldne Kot kandidati za društveni odbor se priporočajo sledeči gospodje: 1. Čadež Anton, katehet v Ljubljani, 2. Čekal Ferdinand, stolni kanonik, 3. dr. Ivan Knific, gimn. profesor v Št. Vidu, 4. Kolar Matija, stolni dekan, 5. prelat dr. Jožef Lesar, semeniški vodja, 6. dr. Evgen Lampe, stolni kanonik, 7. dr. Gvido Rant, lektor O. F. M. v Ljubljani, 8. Janez Sušnik, stolni kanonik, 9. dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja, 10. dr. Franc Ušeničnik, profesor bogoslovja, 11. Mihael Arko, dekan v Idriji, 12. Jakob Porenta, kanonik v Novem mestu, 13. Anton Koblar, dekan v Kranju, 14. Anton Skubic, dekan v Ribnici. — Želeti je, da se člani osebno udeležijo obnega zbora radi temeljiterega razgovora o razmerah v društvu in o časopisu. Kdor se ne more udeležiti osebno, lahko voli po glasovnici, ki se naj pošlje tajniku društva g. Antonu Čadežu, katehetu v Ljubljani.

Kritika o dr. Lampetu. „Slovenec“ z dne 31. julija piše: „Vsaj je (dr. Lampe) s svojim dolgotrajnim delovanjem med ljudstvom to ljudstvo do dna spoznal; prodril je do spoznanja njegovih najbolj perečih potreb.“

„Slovenec“ še dalje hujska občine. Nepopolno mora boleti gospodo v Katoliški tiskarni, da se je ogromna večina kranskih občin odzvala pozivu deželnega odbora in je jasno in odločno obsodila veleizdajalsko agitacijo. Še sedaj ne more dati „Slovenec“ miru in hujska dalje. „Iz deželnega dvorca se razlegajo ukazi in pretnje na županstva. Kdor ne zakriči: Živijo Avstrija!, dobi klofuto“. Plemenita namera deželnega zastopa, da izvije sovražnikom slovenskega naroda iz rok glavno orožje, ki ga imajo proti nam, ko nas dolže izdajstva in nelojalnosti, se v „Slovenec“ zasramuje in primerja „polenu in batini“. „Z bokserjem v roki“, pravi „Slovenec“ se vliva patriotična ljubav. „Deželni odbor sumniči, dvomi nad lojalnostjo našega ljudstva“, bobna „Slovenec“ z ogorčenjem. Ne, če bi bil deželni odbor dovolil nad lojalnostjo občin, ne bi jim bil predložil take izjave v sklepanje. Neljalni so pa tisti, ki so nad tem ogorčeni, in krono med njimi nosi „Slovenec“, ki je v tej podli hujskariji odkril svojo pravo barvo. Je pač tudi „Slovenec“ eden izmed tistih, ki je v dejanju popolnoma odpadel od majniške deklaracije, sicer ne bi mogel tako nasprotovati izjavi, ki je v smislu in v potrdilo majniške deklaracije. „Slovenec“ je postal pravo Trumbičevo glasilo, to ime si je pošteno zaslužil. Če bi dr. Trumbič sedel v uredništvu „Slovenca“, bi gotovo ravno tako pisal.

Iz deželnega odbora. Deželni odbornik dr. Ivan Zajec uraduje za stranke od 1. avgusta do 15. septembra t. l. vsak ponedeljek, sredo in petek od 11. do 12. ure popoldne.

V Mokronogovo je praznovalo 30. t. m. gosp. župnik Šašel iz Adlešič slovesno svojo 35letnico. G. opat Smrekar, ravnatelj Povše in slavljenčev brat g. dekan Milavc so počastili svečanost. Na mnoga leta!

Nepotrebna Interpelacija. „Naprej“ piše: Poslanec Gostinčar je interpeliral v drž. zboru, naj se dovoli idrijskim delavcem sekati drva v eraričnem gozdu. Ker je to delavstvu dovoljeno že ves čas vojne, je bila ta interpelacija nepotrebna. Delavci pač zahtevajo, da se jim preskrbe drva iz skladišča po primerni ceni, ne pa da bi se z nabavo sami mučili še preko svoje službe in lačni. — Naše mnenje je tudi, da mora biti dotičnik, ki hoče druge interpelirati, sam dobro informiran.

Nova oddelitev tobaka. Pišejo nam: Čisto resnico je zapisal dopisnik z dežele v 8. številki „Novic“ v notici o „sekiranju kadičev“. V našem okolišju je pa še hujske. Kar celo uro in še dlje so odkazane trafike kadičcem. Nek trafikant — sam kadičec — ima svojo karto pri drugem trafikantu v drugi oddaljeni vasi, občini in župniji. Sedaj povprašujejo kadičci okrog trafik za karte, ker jih niso dobili pri priklasnih trafikah in se finančni upravi nepotrebno zdi na kak način obvestiti kadičce za njihove karte, dasiravno je moral vsak na prijavno listino imenitno zapisati; stalno domovališče, občino, kraj in natančen naslov svojega sedanjega bivališča. Samooobsebi je umevno, da je nevolja ljudi radi te uradne modrosti velika. Po pravici! Kaj bi rekla taka uradna modrost, če bi ljudje tako nesmiselno oddajali ob revizicijah svoje blago! Uradna modrost ne bi nikoli dobila kaj jesti. Ljudi, ki morajo do pičice točni biti pri revizicijah in se jim grozi z občutnimi globami vedno, pa tako sekira. Ali ne uči uradna modrost ljudi tako sama nereda? Pa tudi čisto brezpotrebno delo si je

nakopala uradna modrost s takšno oddelitvijo tobaka, ker tako pač nikakor ne bode zamogo ostati. Uradna modrost je bržkone po kaki „shemi“ ali ključu to odmerila in zato je pa tudi tako šemasto. In vendar ne bi bilo ničesar lažjega, kakor ta razdelitev tobaka. Priprost človek bi si s svojo ubogo pametjo mislil, da kolikor je bilo stalnih kadičcev priklasnih pri kaki trafiki, za toliko se naj odkaže tej trafiki tudi tobaka. Vsaka drugačna oddelitev in po kakoršnemkoli „ključu“ je pa, milo povedano, čudno, ker se popolnoma brez potrebe dela ljudem nepotrebnih potov, jemlje drag čas, pripravlja v nevoljo in jih utrjuje v misli, da uradi niso za nobeno drugo reč pod milim nebom, kakor da sekirajo ljudi v vsakem oziru. In to se dela povrh v petem letu vojne!

Cesar je sprejel včeraj v posebni avdijski generalnega polkovnika nadvojvoda Jožefa Ferdinanda.

Ministrski svet, ki so se ga udeležili vsi člani kabineta se je vršil včeraj pod predsedstvom ministrskega predsednika Hussareka.

Ministrstvo za ljudsko zdravje. Cesar je imenoval ministra dr. Horbaczewskega ministrom za ljudsko zdravje. Delokrog novega ministrstva določa posebna naredba.

Upravni aparat v Avstro-Ogrski. O ustavni in upravni reformi pri nas v Avstriji se je že dovolj govorilo. Naprej se pa ne more, ker je tu vse preveč različnih naziranj. Najvažnejša reforma ki bi jo bilo treba izvesti, pa še tiče žepa visokih in višjih gospodov. Ima no le preveč in večina „merodajnih“ krogov, ki se sede pri državnih koritih. Primera z Ogrsko v tem pogledu marsikaj razjasni. Na Ogrskem izvršuje svoj poklic v postavodaj, upravni in pravosodni službi 75.101 oseba in ti preživljajo 119.946 sorcev; v Avstriji pa 244.165 oseb, ki imajo preživljati 408.906 sorcev. Torej 653.071 ljudi se živi pri nas od „upravnega aparata“ in le 195.047 oseb na Ogrskem. Hic Rhodus, hic salta! Nočejo, „ne morejo“ enostavneje urediti upravnega aparata ker se ga drži kot klop le preveč in tudi previsokih oseb s svojo ekzistenco in želdcem. Toda reformirati se bo moralo, ako noče imeti država vedno škodo, in le škodo.

Orožnik in aretiranec, oba mrtva. Sežanski orožniški stražmojster Edvard Žitko, star 40 let, je dobil od svojega poveljstva ukaz, da naj skuša zaslediti dva vojna ubežnika, ki sta okoli Divače nadlegovala ljudi s tatvinami. Stražmojster je storil, kakor mu je bilo zaukazano, in je tudi aretiral oba tička. Gnal ju je v Povir k županstvu. Tamkaj ju je vpričlo župana začel preiskovati. Ko je segel enemu obeh lopovov v nahrbtnik, da bi pogledal, kaj se nahaja v njem, je aretiranec hipoma potegnil bajonet iz nožnice in ga zasadil orožniku v prsi. Leta je omahnil in se skoraj zgrudil na tla. V zadnjem hipu pa je zbral vse svoje moči, potegnil samokres iz toka in ustrelil. Zadel je onega naravnost v srce, da se je takoj zgrudil na tla in v par trenutkih izdihnil. Takoj nato pa je padel orožnik sam in obležal mrtev na tleh. Drugega aretiranca so izročili vojaški oblasti. Orožnik zapuša vdovo z otroci.

Iz ruskega ujetništva se je vrnil major 17. pešpolka Friderik pl. Kantz in je bil 30. julija v avdijski pri cesarju in nato pri cesarici. Sprejemu pri cesarici je prisostvoval tudi prestolonaslednik kot imejitelj 17. pešpolka.

Iz deželniavne službe. Dež. predsednik na Kranjskem je imenoval koncipista deželne vlade Otona Ketteja okrajnim komisarjem.

Promocija. Okrajni sodnik in nadporočnik v rezervi Jožef Toplak je bil promoviran za doktorja prava.

Odlikovanja pri južni železnici. Za odlično službovanje pred sovražnikom so dobili pohvalno priznanje armadnega poveljstva nadrevidenti Rudolf Poterč v Ormožu, Jožef Stopar v Celju, Anton Begovsky v Štoreh, Ivan Lepej v Mariboru (gl. kolodvor) Jožef Mohorko, Ponikve, Jakob Majerič, Račje; revidentje: Josip Kreutzer v Postojni, Franc Luschützky na Rakeku, Karol Mandelj v Ljubljani in Oskar Szillich v Logatcu, Jakob Jančar, Zidani most, Franc Markovič, Rimske toplice, Alojz Plantan, Donavice in Franc Lamh, Središče; nadalje adjunkta Franc Škof v Ljubljani, Josip Furlan v Borovnici, Karl Komac v Trstu in Ignac Marinič, Možganci, ter asistent Anton Jencič v Prestranku.

Imenovanje pri drž. policiji v Ljubljani. G. Alojzij Slanovec, rodom Ljubljčanec, je imenovan za revirnega nadzornika v XI. činovnem razredu. G. Slanovec je vodil stražniški zbor, odkar je odšel poveljnik straže višji nadzornik g. Peter Gerzinič k vojakom.

Smrt. V Nabrežini je umrla gospa Marija Caharija. — Na španski boleznii je v Hietzingu umrla gospa Tekla Gertscher roj. Bamberg, udova po predsedniku višjega dež. sodišča v Trstu. — V Hrastniku je nagloma umrl rudar Ig. Kramžar. — V Trstu je umrla 30. jul. gdčna Ivanka Cunder. — V Ljubljani so umrli: Ivana Naglič, stolarjeva hči, 30 let; Ivan Slamnjak, zasebnik, 76 let; Ana Oblak, 35 let in Avguštin Petelin, čevljar, star 42 let.

Vojaški rekvirirali v mlinih. Iz brežkega okraja poročajo, da so dne 22. m. m. prišli trije vojaški v mlino na revizicijo. Eden se je skliceval na postavo in grozil mlinarjem s puško in bajonetom. Plena so dobili na Sromljah 1 vrečko, poleg tega pa, ker ni bilo mlinarja slučajno doma, so mu razbili skrinjo, dasi je bil ključ notri, v skrinji je bilo 600 K denarja in nekaj obleke. Ker so bili otroci vedno zraven in kričali, niso vendar vojaški ničesar vzeli iz skrinje.

Rekvizicija vina v Dalmaciji za armado. Z Dunaja poročajo, da se namerava v Dalmaciji rekvirirati 20.000 hektolitrov vina za armado.

Drobiž.

Petrograd.

Berolin, 31. julija. Povelnik v Petrogradu je prepovedal bivanje v mestu vsem onim prebivalcem, ki niso neobhodno navezani na mesto, ker je vsled kolere in lakote položaj v Petrogradu obupen. Na pokopališčih je na tisoče nepokopanih mrtičev.

Angleško žalovanje za carjem.

Berolin, 1. avgusta. „Nordd. Allg. Zeitung“ piše pod naslovom „Anglija žaluje“: Iz Anglije prihaja novica, da je dvor napovedal tritedensko žalovanje radi carjeve smrti. Brez ogorčenja ne moremo čitati te novice, ker tu je doseglo angleško hlinjenje svoj višek. Car je padel kot žrtev angleške politike. Dasi Nemčija za moža, kojega slabost in krutost niste mogle zadržati vojne, ne more imeti globokega sočutja, se je vendar zdi to žalovanje, ki bodi samo propaganda, kot zasmehevanje mrtveca.

Italijanski ministri na fronti.

Rim, 31. avgusta. (Agenzia Stefani.) General Diaz je bival nekaj dni v Rimu, kjer se je dolgo razgovarjal z ministrskim predsednikom in drugimi ministri. Sinoči je zopet odpotoval na fronto. Tudi min. predsednik Orlando in vojni minister Zuppelli sta odpotovala na fronto.

Peter Nansen je umrl.

Kodanj, 1. avgusta. Pisatelj Peter Nansen je v starosti 75 let umrl.

Suhomlinov v bolnišnici.

Ženeva, 1. avgusta. Suhomlinov leži težko bolan v bolnišnici. Njegova žena piše memoarje o nastanku svetovne vojne.

Izgube antantnih armad v svetovni vojni znašajo 25 milijonov mož.

Berolin, 31. julija. (K. u.) Wolffov urad poroča: Že 2. avgusta 1917 so znašale izgube antante po previdni cenitvi 18 milijonov mož. Krvave izgube med tem poteklega vojnega leta, ki je stalo antanto novih in še večjih žrtev, so zvišale na 25 milijonov. Od tega števila je imela Rusija za pomoč za gospostva željne načrte zapadnih držav glasom izpovedi petrograjskega ljudskega komisarja Kuzmina dne 5. julija 1918 4 in pol milijone mrtvih, 6 milijonov ranjenih in invalidov in 3 milijone ujetih. Francoska je izgubila več kakor 5 milijonov, Anglija nad 2 milijona zamorskih in belokožih mrtvih, ranjenih in ujetih. Italija je imela dne 2. avgusta 1917 1.600.000 mož izgub, danes ima po 11. in 12. bitki ob Soči še za pol milijona izgub več, ter je izgubila v bojih v gorovju in ob Plavi leta 1918. še nadaljnjih 800.000 mož. Najbolj je zadela vojna ljudsko silo malih pomožnih držav antante: Srbija je plačala svojo udeležbo na vojni skoro z vsem svojim odraslim moškim prebivalstvom. Če računamo še Belgijce, Amerikance in Črnogorce, dobimo kot skupno število izgub antante številko, ki je enaka prebivalstvu Španske in Portugalske skupaj, namreč 25 milijonov mož.

Take Jonescu na potovanju.

Ženeva, 1. avgusta. Take Jonescu je bil sprejet v avdijski od Poncareja in Clemenceaua. Potoval bo v London.

Vpoklic letnika 1920 v Franciji.

Pariz, 1. avgusta. Zbornica je razpravljala o vpoklicu letnika 1920. Zastopnik vlade je izjavil, da letnika ne bodo porabili pred 1. 1920. Istočasno nameravajo pretresati vprašanje o odpoklicu starejših letnikov s fronte.

Angleška moč.

London, 1. avgusta. Ministrski predsednik Nove Zelandije, Maffey, je zrekel v Londonu, da imajo Angleži pod orožjem 5 in pol milijona mož. Zrakoplovstvo se je silno razvilo. Tonaža je znašala leta 1914 7 milijonov ton, sedaj pa 10 milijonov. Pred vojno je štelo brodogradnja 100 tisoč, sedaj pa nad 400 tisoč mornarjev.

Amerikanci v vojski.

Berolin, 1. avgusta. „Baseler Nachrichten“ vedo povedati, da je v prvi bojni črti kakih 120—150 tisoč Amerikancev.

Livlandija in Estlandija se odločita od Rusije.

Berlin, 31. julija. „Lokalanzeiger“ poroča, da se je sovjetska vlada načelno udala, da se odločita Livlandija in Estlandija od Rusije in je tozadevno izjavo poslala v Berlin. Tudi glede cele vrste drugih političnih vprašanj ne obstojajo bistvena sprotja.

Kriza na Japonskem.

Kodanj, 30. julija. Nastop v Sibiriji je izzval na Japonskem hude politične boje, ki se širijo v najvišje kroge. Ministra Aara in Makino, ki sta najhujsa sovražnika intervencije, sta odložila mesto in izstopila iz senata. Opozicija je po poročilih iz Tokija zelo močna in delavna. Prokuruje se kriza, kakršne Japonska še ni doživela, odkar obstoja konstitucija.

Nov kandidat za litevski prestol.

Pariška „Liberte“ prinaša sledeče fantastično poročilo: Ker se je načrt, da bi zasedel prestol Litve uraški vojvoda, izjalovil, stoji zdaj v ospredju kot prestolni kandidat španski infant Alfonz.

Sleparji.

Budimpešta, 1. avgusta. Trgovec z usnjem Herman Pecske je bil obsojen na 10.000 kron globe radi dražitve cen.

Budimpešta, 1. avgusta. Upravni svet železnice proge Košice—Bogumini je začel preiskavo proti namestniku generalnega ravnatelja Aleksandra Holanu, ki je obdolžen, da je spravljval velike količine živil in drugega blaga na Semering, kjer ima njegova soproga sanatorij Vecsay.

Srečke rdečega križa.

Dunaj, 1. avgusta. Pri žrebanju novih srečk avstr. rdečega križa iz leta 1916 je padel glavni dobitnik 150.000 K na serijo 10.916 štev. 29.

Strah pred policijo.

Dunaj, 1. avgusta. Včeraj je priedila policija pogon. Pri tem so perustrirali tudi kavarno „Mendel“ v Rotenturmstrasse. Pregledali so vse goste. Eden posetnikov kavarne je pobegnil v stranišče in je skočil na stekleno stredo dvorišča. Padel je za dve nadstropji globoko in je obležal z razbito črepijo. Iz njegovih papirov je razvidno, da se piše Jakob Himbermann in da je trgovec na Dunaju.